

YAKUBA

ka letere min sebe

Kitabu faamucogo

Yakuba min tun ye Yesu balemace ye, ale le ka nin kitabu sebe. Ale le tun kera lanabagaw namogo ye Zeruzalemu. Ka kapa ni a yere ta kuma ye, nin kitabu sebera Yahudiya lanabagaw le ye: A ko: «Yahudiya lanabaga minw bora o ta jamana ra ka janjan dunuƙa fan bee ra, ne be nin sebe cira olugu le ma» (1.1).

Yakuba be lanabagaw ladi, janko o ye ke mogo hakirmanw ye, ka o tagamacogo lon dunuƙa kono, ka o yere korosi tatori ni jurumun suguya bee ma. O ka kan ka yerebonya ni wasoya dabra, ani kere ni nafiya ni mogokoroƙo ni natabaya. O ka kan ka o yere korosi Setana ta negeri ra. O man kan ka mogow fisaya ni jagon ye; o ka kan ka lanaya sira tagama, ka saninya, ka o yere majigi, ka Ala daari, ka muni, ka Ala ta hakiritigiya jini.

Yakuba b'a fo fana k'a gbeleya, ko lanabaga ta kewalew le be a ta lanaya yira.

Kitabu konokow

Kitabu daminakumaw (1.1)

Lanaya ni hakiritigiya (1.2–8)

Fagantanya ni nafortigiya (1.9–11)

Fen minw be mogo nege k'a bla kojugu ra (1.12–18)

Nogonlamenni ni kewalepumanw (1.19–27)

Lanabagaw man kan ka mogow dowa fisaya dowa ye (2.1–13)

Lanaya ni kewalepumanw (2.14–26)

Lanabaga ka kan ka se a da koro (3)

Lanabaga tagamacogo (4.1–5.6)

Munuri ni Aladaari (5.7–20)

Yakuba ta fori

1 ¹ Ne Yakuba, ne min ye Ala ni Matigi Yesu Kirisita ta baarden ye, ne be ni sebe ci Ala ta mogow ta gba tan ni fla ma, minw janjanna dunuƙa fan bee ra; ne be aw fo.

Lanaya ni hakiritigiya

² Ayiwa, ne balemaw, ni tawo o tawo ka se aw ma, aw ye o mina ka o ke pagariko le ye. ³ Sabu ni Ala be aw ta lanaya koroko, o be aw karan munuri ra. ⁴ Aw y'a to aw ta munuri ye bonya ka se a seyoro ra, o le be aw ke mogo dafaninw ye, ani mogo moninw ye; foyi tena aw jen tuun.

⁵ Ni hakiritigiya ka mogo min jen aw ra, o tigi ye a daari Ala fe, Ala bena a di a ma. Ala be diri ke mogo bee ma ka kaari; a fana te fen di mogo ma ka soro ka i jaraki. ⁶ Nka a tigi ye a daari ni lanaya ye, a kana sigiya; sabu mogo min be sigiya, o tigi be i ko kogaji jikuruw, fono be minw lamaga ka o konjoni ka taga fan bee fe. ⁷ O tigi kana a miiri fiyewu ko a be se ka fen soro Matigi fe. ⁸ Mogo jusufatigi lo; a te lo kan kelen kan a ta ko si ra.

Fagantanya ni nafortigiya

⁹ Ayiwa, balema fagantan ye nagari, sabu Ala bena o korota. ¹⁰ Nka balema nafortigi, ni Ala ka ale majigi, ale ye nagari o ra, sabu a bena teme i ko binfiyeren. ¹¹ Tere be wuri ni a ta fundeninba ye ka bin ja, a fiyeren be bon, a dawula be tunu. Nafortigi fana bena tunu o cogo ra ka bo a ta koketaw ce ra.

Fen minw be mogo nege k'a bla kojugu ra

¹² Mogo min be korobori tawo sonmina, o tigi ta pana; sabu ni a tora lanaya ra, korobori ko fe, a bena panamanya masafugula soro, Matigi ka min layiri ta a kanubagaw ye. ¹³ Nka ni mogo min negera ka bla kojugu ra, o tigi kana a fo ko Ala le ka ale nege de! Sabu foyi te se ka Ala nege ka a bla kojugu ra, Ala fana te mogo nege k'a bla kojugu ra. ¹⁴ Nka mogo bee kelen yere ta nege le be a sama ka a nege ka a bla kojugu ra. ¹⁵ Ni nege ka kono ta, a be jurumun woro; ni jurumun kogora, ale be saya woro.

¹⁶ Ayiwa, ne balema kanuninw, aw kana a to mogo si ye aw lafiri. ¹⁷ Fen o fen be di mogo ma, ni a ka ni, ni a dafanin lo, o bee be bo sankolo ra, Fa Ala le fe, min ye sankolo yeelenw danbaga ye. A te yelema ka bo a cogo ra i ko suma be yelemayelema cogo min na. ¹⁸ A k'a latige ka panamanyakura di an ma a ta cankuma baraka ra; a ka o ke, janko an ye ke danfenw bee ra folow ye.

Lamenni ani kewale

¹⁹Ne balema kanuninw, aw ka kan ka nin kow lon! Mɔɔɔ bɛɛ ka kan ka teliya lamenni ta fan fɛ, ka sumaya kuma ta fan fɛ, ka sumaya fana dimi ta fan fɛ. ²⁰Sabu mɔɔɔ diminin tɛ se ka Ala ta terenninya sira tagama. ²¹O kosɔn aw ye ko saninyabariw bɛɛ dabla, ani juguya suguya bɛɛ. Ala ta kuma min danna aw jusukun na, aw ye sɔn o ma ni yerɛmajigiya ye; o le bɛ se ka aw nin kisi.

²²Ala ta Kuma bɛ min fɔ, aw ye o kɛ; aw kana dan a lamenni dɔrɔn ma, ka aw yere lafiri. ²³Sabu mɔɔɔ min bɛ Ala ta Kuma lamɛn, ni a tɛ a kɛ, o tigi bɛ i ko mɔɔɔ min bɛ a yere pada flɛ dugalen na. ²⁴Ni a ka a yere flɛ ka ban, a bɛ taga; a pada tun bɛ cogo min na, a bɛ pɛna o kɔ o yɔrɔnin bɛɛ. ²⁵Nka sariya dafanin min bɛ an kisi ka an kɛ an yere ta ye, ni mɔɔɔ min ka se ka o karan ka ja, ka jija a kan, a ka min men ni a ma pɛna o kɔ, nka ni a ka o sira tagama, o tigi ta kokɛtaw bɛna ja a boro.

²⁶Ni a bɛ mɔɔɔ dɔ kɔnɔ ko ale bɛ Alasira kan, k'a sɔrɔ a tɛ se a da kɔrɔ, o tigi bɛ a yere lafirira le; a ta Alasira tagama ye gbansan le ye. ²⁷An Fa Ala bɛ Alasira min jate Alasira panaman ye, ani Alasirasɔbɛ, o le ye nin ye: feritaw ni muso cɛ sanin minw bɛ sege ra, ka an janto olugu ra, ani ka an yere mabɔ dunuɔa ta ko saninyabariw ra.

Minw bɛ mɔɔɔw fisaya ni jɔɔɔn ye

2¹Ayiwa, ne balemaw, aw bɛ lanaya min na, an Matigi, nɔɔɔtigi Yesu Kirisita ra, aw kana mɔɔɔw fisaya ni jɔɔɔn ye o sira kan. ²Ayiwa, ni mɔɔɔ dɔ nana don aw ta jenkuru cɛ ra, sanin bororanɛge bɛ a boro ra, fani dawulaman dɔ b'a ra, k'a sɔrɔ fagantan dɔ fana nana don ni deregekolon dɔ ye; ³ni aw jɔɔɔra fanijumantigi fɛ ka o bonya, k'a fɔ a ye ko: «Hake to, i ye na sigi yan, nin yɔrɔ le ka ni», k'a fɔ fagantan ye ko: «Ele ye lɔ i kɔrɔ o yɔrɔ ra yi», walama ko: «I sigi dugu ma ne sen kɔrɔ yan», ⁴ayywa, ni aw ka o kɛ o, aw ma dɔ le fisaya ni dɔ ye wa? Miiriyajuguw le m'a to aw ka o ko latige wa?

⁵Ne balema kanuninw, ne ko: minw ye fagantanw ye dunuɔa ra yan, yala Ala le ma olugu fana panawoloma, janko o ye kɛ fentigiw ye lanaya ra wa? Ala ma o panawoloma fana, janko Masaya* min layiri tara Ala kanubagaw ye, olugu fana ye o sɔrɔ wa? ⁶K'a sɔrɔ aw bɛ fagantanw dɔɔyara! Naforitigiw le tɛ aw minako juguyara, ka aw mina jagboya ra ka taga ni aw ye kititigeɔyɔrɔw ra wa? ⁷Tɔɔɔɔnuman min lara aw ra, olugu le tɛ o tɔɔɔ cenna wa?

⁸Ala ka sariyaba min latige a ta Masaya* ra k'a sɛbɛ ko: «I ka kan ka i mɔɔɔjɔɔɔn kanu i ko i yere,» ni aw bɛ o sira tagama, o ye kopuman le ye. ⁹Nka ni aw bɛ mɔɔɔ dɔw fisaya ni dɔw ye, aw bɛ jurumun le kera; sariya bɛ aw jarki, sabu aw ye sariya cɛnbaga le ye. ¹⁰Ni mɔɔɔ min ka sariya bɛɛ tagama, nka ni a ka hali kelenpe cɛn, a kera i n'a fɔ o tigi k'a bɛɛ le cɛn. ¹¹Sabu Ala min k'a fɔ ko: «I kana jeneya kɛ», ale Ala kelen le ko fana ko: «I kana mɔɔɔ faga.» O ra, hali ni ele ma jeneya kɛ, ni i ka mɔɔɔ faga, i ka sariya cɛn le^a.

¹²Sariya min ka aw kɛ aw yere ta ye, kiti bɛna tige aw kan ka kɔɔa ni o le ye; o kosɔn aw ye aw kumacogo ni aw ta kewalew kɛ ka kɔɔa ni o miiriya ye. ¹³Ni mɔɔɔ min ma hina tɔw ra, kiti lon na hina tena kɛ o tigi ra fana; nka Ala ta hina bɛ se ka mɔɔɔ kisi kiti ma.

Lanaya ni kewalepumanw

¹⁴Ayiwa, ne balemaw, ni mɔɔɔ dɔ ko lanaya bɛ ale fɛ, ni o tigi tɛ kewalepumanw kera, o lanaya bɛ mun le ja? O lanaya jɔɔɔn bɛ se ka mɔɔɔ kisi wa? ¹⁵Ni a kera ko fani donta tɛ aw balemace dɔ fɛ, walama aw balemamusu dɔ fɛ, ni domuni fana tɛ a boro lon bɛɛ, ¹⁶ni aw dɔ k'a fɔ olugu ye ko: «Ala ye hera kɛ aw ye, ne balemaw; aw ye taga fani don ka nɛnɛ bɔ aw yere ra, ka domuni kɛ ka fa.» K'a sɔrɔ o mako bɛ min na, aw ma o di o ma; o kuma bɛ mun le ja? ¹⁷Lanaya fana bɛ ten; ni i tɛ kewalepumanw fara a kan, o tuma i ta lanaya sanin lo.

¹⁸Nka mɔɔɔ dɔ bɛna a fɔ ko «ele ko lanaya le bɛ ele fɛ; nka ne kɔni bɛ kewalepumanw le kɛ. Ayiwa, ele min tɛ kewalepumanw kera, ele ye i ta lanaya yira ne ra; ne fana bɛna ne ta lanaya yira i ra ne ta kewalepumanw sababu ra.» ¹⁹Ele ko, ko i lara a ra ko Ala kelenpe le bɛ yi, o ka ni kɛ; nka hali jinaw lanin bɛ o ra; olugu yere bɛ siran Ala ja fɔ o bɛ yerɛyere.

²⁰Ele mɔɔɔ hakirintan, yala i b'a fɛ k'a faamu ko kewalepumanw tɛ lanaya min na, ko o lanaya ye gbansan le ye wa? ²¹Ala ma an bemace Iburahima jate mɔɔɔ terennin ye a ta kewalew le kosɔn wa? Sabu a sɔnna k'a dence Isiyaka la sarakɔnɔn kan, ko a b'a kɛ saraka ye. ²²Aw m'a ye, a ta lanaya yirara a ta kewalew fɛ; kewalew fana k'a ta lanaya dafa. ²³O cogo ra, Kitabu kuma kera can ye, ko: «Iburahima lara Ala kumakan na, Ala k'a jate mɔɔɔ terennin ye a ta lanaya kosɔn^b», fɔ Ala ka a wele ko a teri. ²⁴Aw m'a ye, Ala bɛ mɔɔɔ jate mɔɔɔ terennin ye a ta kewalepumanw kosɔn; lanaya dama tɛ.

²⁵Ala ma jatɔmuso Rahabu fana jate mɔɔɔ terennin ye a ta kewalepumanw le kosɔn wa? Sabu a ka Izirayelimɔɔɔw ta ciradenw minako ja, ka sɔrɔ ka o bla ka taga sira were fɛ. ²⁶Ni nin tɛ farikolo ra, a sanin lo cogo min na, ni kewalepumanw tɛ lanaya min na, o lanaya fana sanin lo.

^a2.11 Nin kuma fɔra Bɔri 20.13,14; ani Sariya 5.17,18.

^b2.23 Nin kuma fɔra Damina 15.6.

Adamaden nenkun be cenri min ke

(Matiyu 12.33–37)

3¹ Ayiwa, ne balemaw, aw caman kana teliya k'a fo ko aw be ke karamogow ye; aw yere k'a lon ko anw karamogow ta kiti bena gbeleya ka teme tow ta kan. ² An bee be firi cogo caman na. Ni a kera ko mogow min te firi kumacogo ra fiyewu, o tigi koni ye mogow dafanin le ye; a be se ka a yere mina a ta koketaw bee ra. ³ Ni an ka karafe don so da ra, ko a ye taga an panayoro ra, o tuma so ta kopa bee be anw le boro.

⁴ Aw ye jirakurunbaw fana fle; o ka bon, fowba be o koni ka taga, nka kurunborinan fitini do le be o ra; o le be o lataga kurunboribaga panayoro ra. ⁵ Adamaden nenkun fana ye a farikolo yoro fitini doron le ye, nka a be a yere bonya, ka kumabaw le fo.

Tasuma fitini, o le be tuba jeni. ⁶ Nenkun fana ye tasuma le ye; dunuwa ta kojuguw bee sigiyoro lo. A be an farikolo ra; a be farikolo yoro tow bee lanogo. A be i ko jahanama tasuma le b'a ra; a be se ka mogow ta dunupalatige bee cen. ⁷ Kongosogo suguya bee, ani konow, ani fen fofotaw, ani jirafen suguya bee, o bee be se ka nege, ka o koro; adamaden sera ka o bee mina ka o koro. ⁸ Nka adamaden nenkun wa, mogow si te se ka o koro! Fenjugu lo; a te se ka mina k'a ke mogow sago ye. A fanin lo baga ra, baga min be mogow faga. ⁹ An be an Fa, Matigi Ala tando nin nenkun min ye, an be mogow danga ni o nenkun kelen ye, k'a soro o mogow danna ka kana ni Ala yere cogo ye. ¹⁰ Ala tandori be bo da min fe, mogow dangakan be bo o da kelen fe! Ne balemaw, a man kan ka ke ten. ¹¹ Ji diman ni ji kunaman be se ka woyo ka bo bununda kelen fe wa? ¹² Ne balemaw, torosun be se ka oliviyeden ke wa? Walama rezensun be se ka toroden ke wa? Ayiwa, kogow be bunun min ta ji ra, ji diman te se ka bo o bunun kelen na.

Hakiritigiya min bora sankolo ra

¹³ Ayiwa, jon le be aw ra, ko a ye hakiritigi ye, ko a ka ko lon? O tigi ye o yira a kewalew fe: tagamacogonuman, ani sabari; o le ye hakiritigiya sira ye. ¹⁴ Nka ni pangboyajugu ni sangarogonmaya le be aw jusu ra, o tuma aw kana aw yere bonya, ka faninya tige, ka ban can ma. ¹⁵ O hakiritigiya ma bo sankolo ra Ala fe de, a sorora dugukolo kan yan le, adamadenw yere ta hakiritigiya lo, a bora Setana le ra. ¹⁶ Sabu pangboya ni sangarogonmaya be yoro o yoro, konagamininw le be ke o yoro ra, ani kojugu suguya bee. ¹⁷ Nka hakiritigiya min bora sankolo ra Ala fe, a folo, o saninyanin lo, o ko, hera b'a ra, sabari b'a ra, a be ben le jini, hina caman b'a ra, ani kojuman; a te mogow bo mogow ra, flankafuya te a ra. ¹⁸ Minw be hera jini, olugu be o ta baara ke hera le ra, ka o baara ton ke terenninya ye.

Lanabaga jusufatigi

(Piyeri folo 5.5–9)

4¹ Ayiwa, kerew ni sosori minw be aw ce ra yi, mun le be na ni o ye? Negejugu minw ka aw jusu fa, o le te aw blara o ra wa? ² Aw be nabow fen caman fe, nka aw t'a soro. Mogow fagajusu ni pangboya be aw ra; nka aw be min ko, aw te o sorora. Kere ni sosori be aw ni jagon ce. Aw be min fe, aw te o soro, sabu aw te a daarira Ala fe. ³ Hali ni aw b'a daari fana, aw te se k'a soro, sabu aw t'a daari ni naninyaruman ye; aw b'a daari aw yere ta negejugu ta nafa le koson. ⁴ Aw jeneyakebaga^c! Aw m'a lon ko ni mogow min be dunuwa ta kow kanu, o tigi ye Ala jugu le ye wa? O ra, ni mogow min ko a be dunuwa ke a teri ye, o tigi be Ala jugu le ye. ⁵ Ala ta Kuma be min fo, aw b'a miiri ko o fora gbansan le wa? A ko: «Ala Nin min be aw konow, o b'a fe ko aw ye bla danna ka ke Ala kelenpe le ta ye.»

⁶ O bee n'a ta, Ala be neemaba le di an ma. O koson a sebera ko: «Ala be wasobagaw kere, nka a be neemama mogow sabarininw ye^d.» ⁷ O le koson aw ye aw yere majigi Ala ye. Aw ye Setana kere; ni o kera, a bena bori ka a mabow aw ra! ⁸ Aw ye aw yere madon Ala ra; ni o kera, Ala fana bena madon aw ra. Aw jurumunkebagaw, aw ye aw boro ko ka bo jurumun na! Aw jusufatigiw, aw ye aw jusukun saninya. ⁹ Aw ye lo a ra ko aw ye barakantanw ye, ka kasi fo ka naji bo. Aw ye aw ta yereko yelema k'a ke kasi ye, ka aw ta pagari ke jusukasi ye. ¹⁰ Aw ye aw yere majigi Matigi na koro; ni o kera, a bena aw korota.

Lanabagaw man kan ka jagon jaraki

¹¹ Ayiwa, ne balemaw, aw kana kumajugu fo jagon ma. Mogow min be kumajugu fo a balema ma, walama min be a balema jaraki, o tigi be kumajugu fo sariya le ma, ka sariya* jaraki. K'a soro ni i be sariya jaraki, o tuma, i te sariya sira tagamabaga ye, i kera a jarakibaga le ye. ¹² Ala kelen le ye sariya sigibaga ye, ani kititigebaga; ale le be se ka mogow kisi, walama ka mogow halaki. Nka ele mogow gbansan, ele ye jon ye, ko i be i balema jaraki?

^c4.4 Jeneya: Ni lanabaga be dunuwa kanu, o be i n'a fo jeneya, sabu a k'a kan di Ala min na, a be bo o ko ka taga ala were le no fe.

^d4.6 Nin kuma fora Zanaw 3.34; Piyeri folo 5.5.

Lanabaga man kan ka a yere bonya

¹³ Ayiwa, sisan aw minw be to k'a fɔ: «Bi, walama sini an bena taga dugu nin na, an bena san kelen ke yi, an bena jago ke ka tɔnɔba sɔrɔ.» ¹⁴ K'a sɔrɔ fen min bena ke aw ra sini, aw te o lɔn. Aw ta dunɔpalatige be i ko bugun; ni bugun bɔra, ni a ka wagati fitini ke dɔrɔn, a be tunu. ¹⁵ Aw tun ka kan k'a fɔ le ko: «Ni Matigi sɔnna, ka an to si ra, ayiwa, an bena nin ni nin ke.» ¹⁶ Nka sani aw ye o fɔ, aw ka kobaba minw latige, aw be aw yere bonya o kosɔn. O yerebonya jɔɔɔn man ji! ¹⁷ Ayiwa, ni mɔɔɔ min ka kojuman kecogo lɔn, ni a m'a ke, o tigi ka jurumun le ke.

Nafrotigiw ta kewalejuguw

5 ¹ Ayiwa, sisan, aw nafrotigiw, aw ye menni ke! Bɔnɔ minw be aw ja, aw ye kasi, ka kule o kosɔn. ² Aw ta naforow torira, bagabaga donna aw ta faniw na. ³ Son donna aw ta sanin ni aw ta warigbew ra; o son le bena ke seere ye ka aw jaraki, ka aw farisogo domu i ko tasuma. Aw ka naforow lajen k'a bla dunɔpa labanwagati le ra! ⁴ A fle, baaradenw ka aw ta forow siman tige, nka aw ma sɔn ka o sara! O baaradenw kasira ni aw tɔɔ ye minke, o kasikan sera Fangatigi Ala ma. ⁵ Aw ka aw ta dunɔpalatige ke kodimanw dama le ra, ka aw sagonankow be ke. Fen o fen ko tun be aw jusu ra, aw ka o be diyabɔ, ka fa, ka aw fagalon le makɔnɔ. ⁶ Aw ka mɔɔɔ jarakibari jaraki, ka a faga; a fana ma aw kere.

Mupuri

⁷ O kosɔn, ne balemaw, aw kɔni ye mɔɔ fɔ ka taga Matigi nalon se. Aw m'a ye, senekɛbaga be mɔɔ k'a ta dugukolo siman makɔnɔ, nafa be o siman min na; a be mɔɔ kosebe fɔ ka taga a to sanji fɔlɔ ni sanji laban ye na. ⁸ Aw fana ye mɔɔ o cogo le ra; aw ye aw ja gbeleya, sabu Matigi nawagati surunyara.

⁹ Ne balemaw, aw kana dimi jɔɔɔn kɔrɔ, janko kiti kana na ben aw kan; sabu kititigebaga lɔnin be da ra ka ban. ¹⁰ Ne balemaw, cira minw tun ka Matigi ta kuma waajuri ke, olugu tɔɔrɔra cogo min na, ka o tɔɔrɔw be mɔɔ, aw ye o cogo fle, ka o mɔɔ jɔɔɔn ladegi tɔɔrɔ wagati ra. ¹¹ Can lo, mɔɔ minw ka tɔɔrɔ mɔɔ ka to lanaya ra, an ko olugu ma ko o ta jana. Ayuba ka tɔɔrɔ sɔnmina cogo min na, aw ka o ko men; Matigi ka min ke a ye fana a laban na, aw ka o lɔn; sabu Matigi ta hina ni a ta jumanya ka ca.

¹² Ayiwa, ne balemaw, ne be min gbeleya aw ma, o ye ko aw kana kari ni sankolo, walama ni dugukolo ye, walama ka kari ni fen were tɔɔ ye. Kuma min jaabi ye «ɔnhɔn» ye, aw y'a fɔ «ɔnhɔn»; min jaabi ye «ɔn-ɔn» ye, aw y'a fɔ «ɔn-ɔn»^e, janko kiti kana ben aw kan.

Baraka be Aladaari ra

¹³ Ayiwa, yala mɔɔ dɔ be aw ce ra, tɔɔrɔ be min kan wa? O tigi ye Ala daari. Yala dɔ ka pagariko sɔrɔ? O tigi ye Ala tandɔnkiriw la. ¹⁴ Yala dɔ be aw ra min man kene wa? O tigi ye lanabagaw ta jenkuru cekɔrɔbaw wele; cekɔrɔbaw bena Ala daari a ye ka turu mun a ra Matigi tɔɔ ra. ¹⁵ O daariri min kera ni lanaya ye, o bena banabagatɔ keneya, Matigi bena a lawuri; ni a kera ko a ka jurumun dɔw ke fana, Matigi bena o yafa a ma.

¹⁶ Ayiwa, o ra, aw ye lɔ aw ta jurumunw na ka o fɔ jɔɔɔn ye, ka Ala daari jɔɔɔn ye, janko aw ye keneya. Mɔɔ terennin ta Aladaari barakaman, o fana ka bon kosebe.

¹⁷ Cira Iliya^f tun ye adamaden le ye i ko anw: nka a ka Ala daari k'a gbeleya ko sanji kana ben minke, sanji ma ben fɔ san saba ni karo wɔrɔ. ¹⁸ O kɔ, a ka Ala daari tuun ko sanji ye ben; sanji benna. Dugukolo yiriw ni a simanw denna tuun.

¹⁹ Ne balemaw, aw ra ni dɔ firira ka can sira bla, ni mɔɔ were kera sababu ye ka o tigi kɔsegi can sira kan, ²⁰ o tuma, aw ka kan k'a lɔn ko ni mɔɔ min ka jurumunkebaga labɔ a ta firiri sira kan, o tigi ka a nin le kisi saya ma; o fana be ke sababu ye ka jurumun camanba datugu.

^e5.12 Yesu tun ka nin kumaw fɔ (Matiyu 5.34–37).

^f5.17 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli.